

Bloed & bodem

GEERT-JAN GARRIS / ANP / BEELDREKENING HUYB TUIJ

Afgelopen week vond in een bomvolle collegezaal van de Universiteit van Amsterdam de manifestatie *Wat is het antwoord op Geert Wilders?* plaats. Een geladen sfeertje. Een Marokkaanse vrouw stond op en zei: "Ik ben ook een mens." Applaus. Een student stond op: "Ik ben loyaal aan alle hoofd-doeckdragende vrouwen van Nederland." Applaus. Een andere student: "Wilders mocht het rustig hebben over kut-Marokkanen, maar als hij kut-joden had gezegd, zat hij allang vast." Applaus. In werkelijkheid was het de joodse ex-wethouder Rob Oudkerk geweest, van die kut-Marokkanen. Deed er niet toe in de UvA. Wilders had het gedaan.

Wilders heeft alles gedaan dezer dagen. Een paar weken geleden was dat nog anders. Toen vond op de Universiteit Utrecht een bijeenkomst plaats over de media en Geert Wilders, onder de lollig bedoelde naam *Hoe verslaan we Wilders?* De hoofdredacteur van *de Volkskrant*, Pieter Broertjes, vertelde daar aan de verzamelde studenten dat er abonnementen werden opgezegd omdat zijn krant 'te objectief' over Wilders zou schrijven. Broertjes zei: "Wilders probeert de werkelijkheid te *resetten*. Ik zie het als een verrijking van het debat." Vervolgens vertelde de hoofdredacteur dat hij op de gangen van zijn krant columnist Marcel van Dam was tegengekomen die hij had toegevoegd: "God, jij krijgt weinig greep op Wilders. Je hebt nog steeds niet de juiste toon gevonden." Waarop Van Dam narrig geantwoord zou hebben: "Moeten jullie maar niet zo veel over Wilders schrijven."

Nu is dus iedereen tegen. Uiteraard iedereen van links. Bestuursleden van de PvdA Amsterdam begonnen een website tegen Wilders: www.tegenhaatzaaien.nl. Het prominente PvdA-lid Paul Scheffer verklaarde dat Wilders met zijn discussie over de dubbele nationaliteit 'een giftig mengsel brouwt'. Willem Aantjes riep op: "Kamer, ontmasker Wilders." Columnist Francisco van Jole, van *De leugen regeert*, zei: "Wilders, tja, die lijkt toch echt meer op Janmaat dan op Fortuyn." Menno van der Veen, programmamaker bij het Amsterdamse debatcentrum De Balie, en columnist van *nrc.next*: "De PVV bestaat uit stinkerds en stinkerds moeten uitstinken voor ze zich publiek

Geert Wilders voelt zich gedemoniseerd, zei hij dit weekeinde. Stelt hij zich aan? Een handig overzicht bij de discussie: alle uitspraken van de laatste weken over het Kamerlid op een rijtje.

vertonen." Alexander Pechtold zat in dezelfde sfeer toen hij uitriep: "Ik zeg: lamp erop en uit de riolen."

Maar ook bij rechts is nu iedereen tegen Wilders. Rita Verdonk noemde hem 'onfatsoenlijk', Bolkestein 'excessief'. Kees Lunshof schreef in zijn krant *De Telegraaf*: "Wilders zal op den duur zijn strijd tegen nieuwkomers verliezen en zo hoort het ook." Ook de rechts-intellectuele vrienden van Ayaan Hirsi Ali, zoals Sylvain Ephimenco, Leon de Winter en Afshin Ellian, zijn begonnen aan een wedstrijdje *Wilders-bashing*.

Geert Wilders zelf beklaagde zich er dit weekeinde in een interview met *Nederlands Dagblad* over dat hij wordt gedemoniseerd. Oei, beladen woord. Weet u nog wel? Het woord viel tot vervelens toe na de moord op Pim Fortuyn. Wilders moest niet zo slachtofferig gaan doen, waren dan ook gelijk de eerste reacties. Wat die zelf allemaal niet had gezegd! En Wilders lijkt met zijn vaak grove aanvallen ook wel de laatste die we zielig moeten vinden.

Maar toch. Zo los van elkaar vallen de Wilders-beschimpingen misschien nog niet zo op. Maar bij elkaar geplaatst, wordt

er een patroon duidelijk. Het is inderdaad hetzelfde cluster van verwijten als destijds bij Fortuyn: hij zou een populist zijn, een racist, een fascist, en alle associaties met de Tweede Wereldoorlog worden opnieuw uit de kast getrokken. Met Wilders wil je vandaag de dag niet meer gezien worden.

Een overzicht van alle verwijten die Wilders naar zijn hoofd heeft gekregen.

Wilders is een populist

Dit verwijt wordt hem vaak gemaakt, en het is eigenlijk nog het minst erge. J.A.A. Van Doorn, in *Trouw*, over 'de heftig stampvoetende' Wilders: "Nederland dreigt nu met open ogen in de val van een gemakzuchtig populisme te stappen." Marcel van Dam in *de Volkskrant*: "De angst of haat wordt bij verkiezingen manifest als die sentimenten door een politicus worden geëxploiteerd. Zoals nu bij ons door Wilders." Uit het commentaar van *De Telegraaf*: "Met deze platte populistische koers helpt de PVV het debat over integratie geen zier verder."

Wilders is een islamofob

Een paar voorbeelden. Gerry van der List in *Elsevier*: "Aan de discriminerende uitspraken van Wilders ligt een duidelijke visie ten grondslag: moslims deugen niet." Columnist Sylvain Ephimenco in *Trouw*: "U lijkt steeds meer op een Che Guevara van de blinde islamhaat." J.A.A. van Doorn had het in *Trouw* over 'de consequent gevoerde hetze van Geert Wilders tegen islamitische landgenoten'. De vroegere ARP-lijsttrekker Willem Aantjes schreef: "Wilders kan tevreden zijn over zijn kruistocht tegen alle landgenoten met een islamitische achtergrond."

Commentator Hans Wansink in *de Volkskrant*: "Zijn partij lijkt zich te versmallen tot een beweging van moslimhaters." Een gat in de markt, aldus Bas Heijne in *NRC Handelsblad*: "Ik heb nooit begrepen waarom iemand als Ayaan Hirsi Ali in haar gerechtvaardigde kritiek op de islam nooit heeft onderkend dat er ook zoiets bestaat als moslimhaat – door dat pijnlijke verzuim kan Wilders nu oogsten met uitspraken waar zelfs het Vlaams Belang nog niet opgekomen was." ▶

► Wilders is extreem-rechts

Ook een vaak terugkerend verwijt. Afshin Ellian in zijn column in *NRC Handelsblad*: "Spijtig genoeg ontwikkelt Wilders zich in een snel tempo in de richting van extreem-rechts." Bart Jan Spruyt: "Hij ontwikkelt zich in extreem-rechtse richting." Ali Riza Karacaer, bestuurder in de Amsterdamse PvdA: "Wilders en Fritsma zijn van die radicaal-rechtse politici die bekend staan om hun onverbeterlijke achterdocht jegens de nieuwe Nederlanders."

Overigens moet men ook in extreem-rechtse kringen in Nederland niets hebben van Wilders. Op de site van de extreem-rechtse organisatie Stormfront wordt Wilders een 'jodenvriend' en een 'staatszionist' genoemd, 'die rustig afreist naar Israël en daar gaat staan klagen bij een muur met een keppel op'. Constant Kusters, voorman van de Nederlandse Volksunie, zei begin dit jaar in een toespraak: "We verkeren momenteel in Nederland in een levensgevaarlijke situatie en wel om het volgende: Zionist Wilders, die openlijk oproept om enkele pagina's uit de Koran te scheuren is daarmee over de schreef gegaan."

Wilders is een racist

Dit verwijt klinkt het vaakst. En het is een ernstig verwijt, want racisme is strafbaar in Nederland. Iemand een racist noemen, is net zoals als iemand een dief noemen. Columnist H.J.A.

Hofland is nog heel voorzichtig in *NRC Handelsblad*: "Ik veronderstel niet dat de heer Wilders dit met zijn paspoortmanoeuvre heeft bedoeld, maar een gevolg is wel dat hij dit ongeorganiseerd racisme in zijn achterhoede verzamelt." De antropologe Miriyam Aouragh, van de manifestatie *Wat is het antwoord op Geert Wilders?*, oordeelde: "Is het niet gewoon racistisch wat hij zegt? Noemen we dit niet gewoon discriminatie? Wat mij betreft wel."

Tijdens de manifestatie op de UvA noemde de vroegere lijsttrekker van

GroenLinks, Mohamed Rabbae, Wilders met zijn 'ziekelijke' en 'schofterige' uitspraken een 'islam-racist'. Rabbae: "We moeten de uitspraken van Wilders buiten de Kamer met het OM aanpakken, net als we dat met Janmaat hebben gedaan. Alleen zo kunnen we de samenleving zuiver houden van racistische virussen!"

En zo gaat het maar door. De linkse uitgever Gebladerte liet een boekje verschijnen, *De wegbereiders van Wilders*, waarin 'het racistische gedachtegoed' onder de loep wordt genomen van 'rechtse opiniemakers' als Jaffe Vink, Ephimenco, Arie van der Zwan, Syp Wynia, Paul Frentrup, enzovoort. De actiegroep Doorbraak organiseerde dit weekend drie bijeenkomsten onder de naam *Hoe temmen we Wilders?* Op een van die bijeenkomsten, in Leiden, klonk het woord 'racist' zo ongeveer om de zin. De groep Doorbraak was ontstaan naar aanleiding van de 'racistische inburgeringswet'. Het wordt in deze linkse kringen lang zoeken naar iets wat niet racistisch zou zijn.

Het Landelijke Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie (LBR) gaat overigens een klacht indienen tegen Geert Wilders wegens het zaaien van angst en het aanzetten tot haat. Maar wegens interne reorganisatie wil het LBR daar nog even mee wachten.

Het verwijt 'Wilders is een racist' klinkt het vaakst. Het is een ernstig verwijt, want racisme is strafbaar in Nederland.

Met Wilders keert WO II terug

Er worden dezer dagen veel parallellen gezien tussen Wilders en de rassenexcessen uit de Tweede Wereldoorlog. De socioloog Gabriël van den Brink poneerde in het programma *Buitenhof* de volgende stelling: "Er gebeurt momenteel iets wat we eerder in de geschiedenis gezien hebben. In reactie op een periode van liberale dynamiek gaat de voorkeur van de bevolking naar meer radicale vormen van socialisme (Marijnissen) en nationalisme (Wilders) uit. Uit hun combinatie zou een vorm van nationaal socialisme kunnen ontstaan."

Kees Lunshof schreef, in krakkemikkige stijl, in *De Telegraaf*: "Wat de katholiek Wilders uithaalt jegens de Nederlandse moslims lijkt als twee druppels water (-) op wat joden ooit werd verweten door ze te vereenzelvigen met het grootkapitaal." Het prominente PvdA-lid Ed van Thijn liet per brief op de manifestatie van de UvA weten: "Haatzaaien tegen moslims is een van de meest virulente uitingen van racisme. Het doet denken aan de hoogtijdagen van het antisemitisme." Mohamed Rabbae, op diezelfde bijeenkomst: "De joden moesten zes miljoen mensen kwijt om eindelijk pas beschermd te worden, moeten de moslims eerst ook die kant op?"

Er wordt veel suggestieve taal gebruikt als het erom gaat Wilders te linken aan alles wat 'fout' was in WO II. J.A.A. van Doorn heeft het over 'Wilders' veldtocht'. Menno Hurenkamp schrijft in *De Groene Amsterdammer*: "Het zijn klassieke foute verlengingen naar bloedzuiverheid en soldateneer."

Veel gebruikte oorlogswoorden zijn 'bloed en bodem' en 'deportatie'. Met name *NRC Handelsblad* grossiert daarin. In die krant schreef Joost Zwagerman: "Word je (als moslim - red.) niet als tweederangsburger naar de randen van de samenleving gedeporteerd door Wilders, en de andere goed gecoeffeerd van extreem-rechts, dan krijg je via de internetfora wel te horen dat je spoedig naast Theo van Gogh zal komen te liggen." De linkse socioloog Dick Pels heeft het in een *NRC*-essay over 'die vorm van bloed-en-bodem nationalisme'.

Columniste Elsbeth Etty: "De omarming van de mythologie van bloed en bodem, gekoppeld aan demografisch beleid, is een vast onderdeel van mensen verachtende ideologie." In dezelfde column over Wilders dropte Etty de SS-slogan *Unsere Ehre heisst Treue*. Op de pagina stond ook een spotprent van Wilders met als bijschrift: 'Eén Volk, één land, één paspoort'. Een verwijzing naar een propagandakreet van Hitler: 'Ein Volk, ein Reich, ein Führer'.

Wilders is een fascist

Ronduit over fascisme spreken in combinatie met Wilders is geen taboe meer. Menno Hurenkamp in *De Groene Amsterdammer*: "De recente uitspraken van Wilders zijn een aardige staalkaart van modieus fascisme." Bart Tromp in *Het Parool*: "Vorige week werd de PVV een fascistoïde partij." De vroegere partijgenoot van Wilders, Bart Jan Spruyt, schrijft in zijn column in het blad *Binnenlands Bestuur* dat 'de PVV de belichaming van een paniekerig soort van conservatisme is dat een middenpositie tussen prudent conservatisme en fascisme inneemt met een natuurlijke neiging tot de laatste stroming'.

Alleen over 'de nazi Wilders' wordt nog niet gesproken. We kunnen erop wachten. |